

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

STATISTIKA ECB

STRUČNÝ PŘEHLED

SRPEN 2005

Hlavním cílem práce statistiků v Evropské centrální bance (ECB) je poskytovat podklady k rozhodování o měnové politice ECB a podílet se na plnění dalších úkolů Euro systému a Evropského systému centrálních bank (ESCB).

Tento informační materiál stručně popisuje, jaké statistické údaje ECB ve spolupráci s národními centrálními bankami zemí Evropské unie zpracovává, sbírá, sestavuje a rozšiřuje.

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Evropská centrální banka při shromažďování statistických údajů spolupracuje s národními centrálními bankami. Národní centrální banky (a v některých případech i jiné národní orgány) získávají v jednotlivých zemích údaje od úvěrových institucí a z jiných zdrojů, sestavují souhrnné ukazatele na národní úrovni a zasílají je ECB. Ta pak na základě těchto údajů vypracovává a zveřejňuje souhrnné ukazatele pro eurozónu.

Základní charakteristiky statistické činnosti v ECB jsou:

- Důraz na eurozónu. To znamená, že při sběru všech základních údajů na národní úrovni je třeba používat stejné definice a stejná členění, aby bylo možné údaje z jednotlivých zemí navzájem porovnávat a aby z nich šly sestavit vypovídající souhrnné ukazatele.
- Právní základ pro činnost ECB při zpracování, sběru, sestavování a šíření statistických údajů je položen ve Statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky. ECB přijala a zveřejnila řadu legislativních předpisů, které se týkají různých statistických údajů.
- ECB vyžaduje, aby byly splněny požadavky na poskytování statistických údajů, snaží se však minimalizovat zátěž, která z těchto požadavků pro úvěrové instituce a další zpravodajské jednotky vzniká. Proto v maximální možné míře využívá již existující údaje.
- ECB úzce spolupracuje s orgány Evropských společenství. Za statistiku na úrovni Evropské unie odpovídá ECB a Evropská komise (prostřednictvím Eurostatu, statistického úřadu Evropských společenství). Přesné rozdělení činností mezi tyto dvě instituce určuje dokument „Memorandum of Understanding on Economic and Financial Statistics“ (březen 2003), který je zveřejněn na internetových stránkách ECB.
- Při statistické činnosti udržuje ECB úzké vztahy také s jinými mezinárodními organizacemi. Práce se statistickými údaji tak ve všech případech, kdy to je možné, odpovídá mezinárodním normám.

JAKÉ STATISTICKÉ ÚDAJE ECB VYPRACOVÁVÁ?

ECB zveřejňuje statistické údaje spadající do těchto hlavních kategorií:

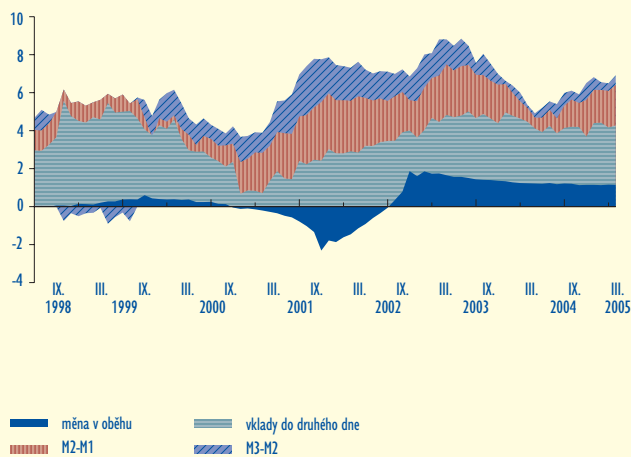
Měnová a bankovní statistika a statistika finančních trhů

ECB každý měsíc sestavuje a zveřejňuje celou řadu údajů a ukazatelů měnové statistiky, včetně širokého ukazatele peněžní zásoby M3, jeho složek (bankovek a mincí, krátkodobých vkladů a krátkodobých obchodovatelných instrumentů) a jeho protipoložek, především úvěrů a dlouhodobějších závazků. ECB také upravuje statistické údaje o sezónní vlivy, díky čemuž se snadněji vyhodnocují trendy.

Měnové agregáty a jejich protipoložky se vypočítávají na základě rozvahy sektoru měnových finančních institucí (MFI), která je také zveřejňována každý měsíc. MFI jsou instituce (například banky), které přijímají vklady nebo vydávají velmi krátkodobé cenné papíry a poskytují úvěry nebo investují do cenných papírů na vlastní účet. Tato definice je širší než pojetí „úvěrových institucí“ v právu Evropských společenství, jelikož zahrnuje také fondy peněžního trhu a některé další druhy institucí.

TABULKA č. 1

Meziroční tempo růstu peněžního agregátu M3 v členění podle jeho hlavních složek
(kumulované příspěvky v procentních bodech, sezónně neočištěné, ke konci období)

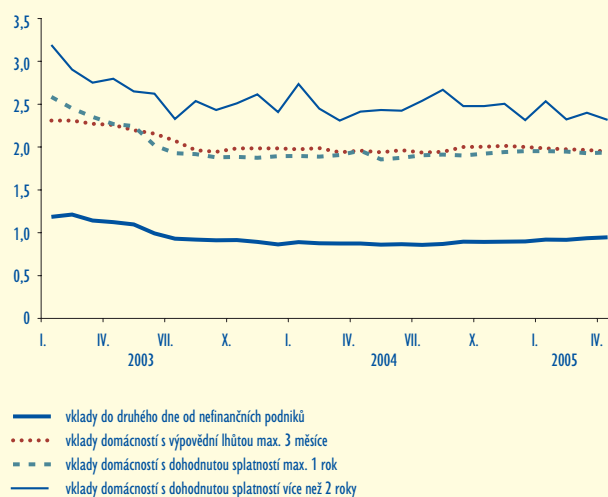
Zdroj: ECB

ECB a národní centrální banky sestavují seznamy institucí, které tuto definici splňují. Statistika rozvah měnových finančních institucí se pro tyto instituce také používá při výpočtu povinných minimálních rezerv, které jsou jedním z nástrojů měnové politiky ECB.

ECB také sestavuje harmonizované statistické ukazatele o úrokových sazbách, které si MFI účtují nebo které hradí při svém obchodním styku s domácnostmi a podniky v eurozóně.

TABULKA č. 2

Úrokové sazby MFI z vkladů v eurech
(% p.a., bez poplatků, nové obchody)

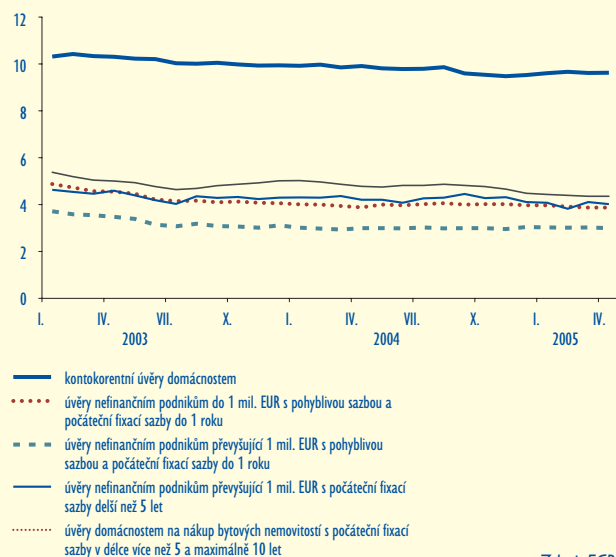
Zdroj: ECB

ECB také sestavuje podrobnou statistiku cen a objemů na finančních trzích, jejíž součástí jsou například měsíční ukazatele vypovídající o dluhových cenných papírech a kótovaných akciích, jejich emisích, splácení a dosud nesplacených částkách, a informace o cenách finančních nástrojů. Nadále vypracovává společné metodiky výpočtu srovnatelných a vypovídajících statistických ukazatelů pro finanční trhy v eurozóně. Díky tomu lze snadněji sledovat postup integrace finančního trhu.

ECB také zveřejňuje informace o finančních institucích mimo sektor MFI (mezi něž patří investiční fondy nepůsobící na peněžním trhu), jelikož jejich činnost úzce souvisí s činností měnových finančních institucí.

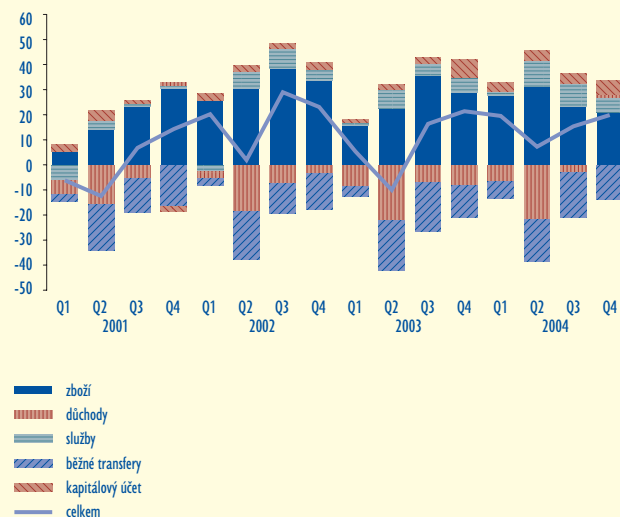
Platební bilance a další údaje o vnějších ekonomických vztazích
 ECB zveřejňuje měsíční platební bilanci pro eurozónu, v níž jsou zachyceny hlavní transakce mezi rezidenty eurozóny a rezidenty zemí ležících mimo eurozónu. Měsíční platební bilanci doplňují podrobnější údaje za každé čtvrtletí a za celý rok, včetně zeměpisného členění. Jednotný metodický rámec umožňuje integraci analýz měnové statistiky a statistiky platební bilance eurozóny. Měnová prezentace platební bilance, kterou ECB měsíčně zveřejňuje od června 2003, propojuje zahraniční transakce nebankovních subjektů v eurozóně s nabídkou peněz v eurozóně.

TABULKA č. 3
 Úrokové sazby MFI z úvěrů v eurech
 (% p.a., bez poplatků, nové obchody)

Zdroj: ECB

TABULKA č. 4
 Platební bilance eurozóny – běžné a kapitálové účty
 (transakce v mld. EUR, sezónně neočištěné)

Zdroj: ECB

ECB rovněž zveřejňuje měsíční statistické údaje o devizových rezervách, likvidních prostředcích v cizí měně, které drží ECB a Eurosystem, a dále čtvrtletní a roční údaje o investiční pozici eurozóny vůči zahraničí, která poskytuje ucelený přehled o pohledávkách a závazcích eurozóny vůči zbytku světa v zeměpisném členění (roční investiční pozice vůči zahraničí).

Tyto souhrnné ukazatele pro eurozónu odděleně uvádějí poskytnuté i přijaté úvěry a aktiva a pasiva. Narozdíl od národních platebních bilancí a investičních pozic vůči zahraničí, ve kterých jsou zachyceny všechny transakce a pozice národních ekonomik, tedy včetně těch vůči ostatním rezidentům eurozóny, zahrnuje platební bilance a investiční pozice vůči zahraničí za celou eurozónu pouze transakce a pozice vůči rezidentům zemí mimo eurozónu.

ECB také sestavuje statistické údaje o mezinárodním postavení eura a za použití různých deflátorů také indexy efektivního směnného kurzu eura v reálném i nominálním vyjádření.

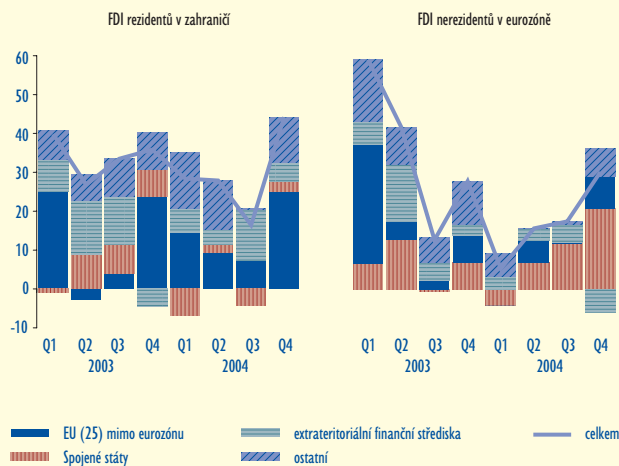
Finanční účty

ECB vyžaduje čtvrtletní údaje o finančních a nefinančních účtech pro eurozónu. Finanční účty zachycují finanční transakce i finanční rozvahy všech sektorů ekonomiky eurozóny. Finanční účty jsou tedy vyjádřením finančních vztahů mezi těmito jednotlivými sektory navzájem i mezi nimi a zbytkem světa. Toto podrobné zachycení stavu ekonomiky poskytuje také dobrý přehled o zadluženosti domácností, podniků a států. Velice důležité jsou vztahy mezi finančními a nefinančními transakcemi, zejména pokud jde o analytické vyrovnávací položky, jako jsou úspory, deficit veřejných financí a hrubý domácí produkt.

Tyto účty jsou sestavovány jednotným způsobem popsaným v Evropském systému národních a regionálních účtů (ESA 95). Čtvrtletní finanční účty pro eurozónu sestavované na základě harmonizovaných účetních zásad jsou také velice užitečné pro konzistentnost při porovnávání často zveřejňovaných údajů pro oblasti peněžnictví a bankovníctví, platební bilance, kapitálových trhů a statistiky veřejných financí.

TABULKA č. 5

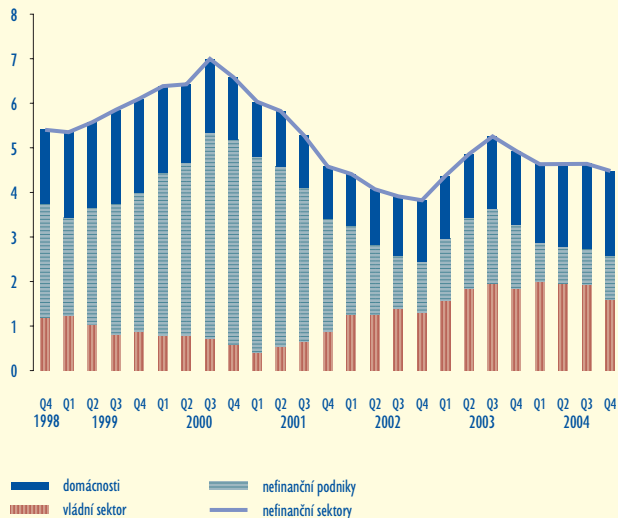
Platební bilance eurozóny – přímé zahraniční investice (FDI) podle hlavních protipoložek (transakce v mld. EUR)

Zdroj: ECB

TABULKA č. 6

Financování nefinančních sektorů eurozóny (meziroční tempa růstu, příspěvky v procentních bodech)

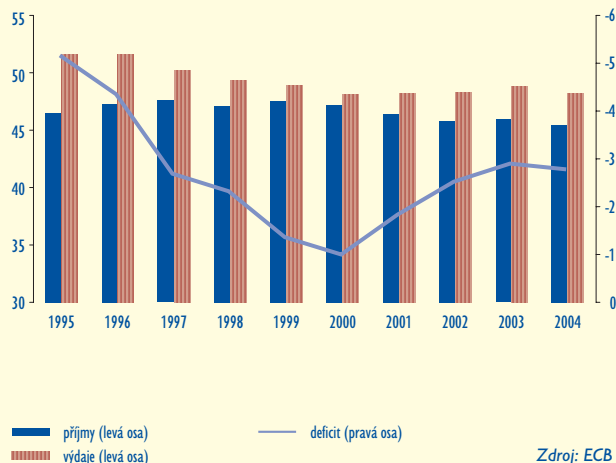
Zdroj: ECB

V současnosti jsou údaje o finančních transakcích a nesplacených částkách v nefinančním sektoru a u pojišťoven a penzijních fondů zveřejňovány čtvrtletně v Měsíčním bulletinu ECB v tabulkách popisujících financování a investice. Zároveň se pracuje na tom, aby byly zveřejňovány podrobnější údaje rozdělené podle jednotlivých sektorů a finančních nástrojů a aby byly sestavovány souhrnné čtvrtletní účty finančního a nefinančního sektoru v eurozóně.

Finanční statistika vládního sektoru

Pro vypracování analýzy, která je nezbytná pro měnovou politiku, potřebuje ECB a ESCB ucelené a spolehlivé statistické údaje o vládním sektoru vycházející z pravidel ESA 95. Tyto statistické údaje tvoří důležitou součást integrovaného systému účtů finančního i nefinančního sektoru v eurozóně. Roční údaje o vládních financích se zveřejňují ve třech hlavních tabulkách, které obsahují časové řady znázorňující vývoj i) příjmů a výdajů, ii) vládního dluhu a iii) vztahu mezi vládním deficitem a změnami vládního dluhu v eurozóně. Znázorněn je také vládní deficit a dluh jednotlivých zemí eurozóny. Pro sestavení těchto souhrnných ukazatelů za eurozónu jsou nezbytné i dodatečné údaje o transakcích mezi členskými státy a institucemi Evropských společenství. Dále se zveřejňují také čtvrtletní údaje o příjmech a výdajích vládního sektoru v eurozóně.

TABULKA č. 7
Příjmy, výdaje a deficity vládního sektoru v eurozóně
(% HDP)

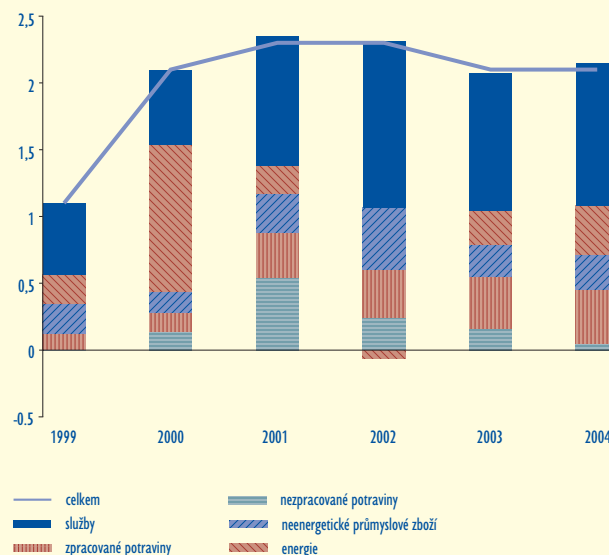

Zdroj: ECB

Údaje o HICP, ostatních cenách, nákladech, produkci a trzích práce

ECB definuje cenovou stabilitu (jako svůj prvořadý cíl) pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP) pro eurozónu. Dále také pravidelně využívá a zveřejňuje celou řadu údajů o cenách, nákladech, národních účtech, trzích práce, zahraničním obchodu a další údaje o celkové hospodářské situaci. Za tyto údaje však především odpovídá Evropská komise. Evropská komise (Eurostat) a ECB úzce spolupracují na vývoji harmonizovaných statistických pojmů a společně usilují o pravidelné zveřejňování kvalitních statistických údajů o eurozóně. ECB také sestavuje a zveřejňuje různé odvozené ukazatele za eurozónu, k nimž patří např. údaje o cenách bytových nemovitostí, míře zaměstnanosti, produktivitě, a vypočítává sezónně upravené výsledky.

TABULKA č. 8
Inflace v eurozóně (harmonizovaný index spotřebitelských cen)
(meziroční změna v %, příspěvky k meziroční změně v %)

Pozn.: od r. 2001 včetně Řecka.
Rozdíly mezi uváděnými a skutečnými součty jednotlivých položek jsou způsobeny zaokrouhlováním.

Zdroj: Eurostat, propočty ECB

STŘEDNĚDOBÉ PLÁNY

Jedním z hlavních cílů statistické činnosti v eurozóně je začlenění různých finančních a hospodářských statistických ukazatelů do celkového rámce čtvrtletních účtů rozdělených podle institucionálních sektorů. Tyto účty budou obsahovat údaje o finančních i nefinančních podnicích, státu i domácnostech a budou zahrnovat i vazby na hospodářské subjekty mimo eurozónu. Díky tomu bude dosaženo větší konzistentnosti finančních a nefinančních proměnných, což usnadní sektorové analýzy. Značný důraz je ve střednědobém horizontu kladem na vývoj nových a zkvalitněných statistik (např. v oblasti nepeněžních finančních zprostředkovatelů). Přispěje tak k dosažení tohoto cíle a dále posílí statistickou základnu pro měnovou politiku ECB a další činnost ESCB.

KDE LZE STATISTICKÉ ÚDAJE NALÉZT?

Velké množství statistických údajů je zveřejňováno v měsíčních a čtvrtletních tiskových zprávách a Měsíčním bulletinu ECB v sekci „Statistika eurozóny“. Údaje o aktuálním hospodářském vývoji v eurozóně a v členských státech EU jsou také souhrnně zveřejňovány v praktické brožurce „Statistics Pocket Book“. V této brožurce jsou mimo jiné i různá srovnání eurozóny, EU, Spojených států a Japonska. Chcete-li, aby Vám tyto materiály byly zdarma zasílány, objednejte si je u ECB na adrese uvedené na zadní straně této brožury.

Všechny statistické údaje lze rovněž najít na internetových stránkách ECB (www.ecb.int) v sekci „Statistics“. Na těchto internetových stránkách naleznete také podrobné informace o definicích a pojmech používaných u jednotlivých údajů, včetně všech příslušných legislativních předpisů.

DALŠÍ INFORMACE

Přejete-li si získat další informace, obraťte se prosím na Tiskový a informační odbor ECB (tel.: +49 69 1344 7454 nebo 7455, fax: +49 69 1344 7404), nebo pošlete email na adresu: info@ecb.int.

ADRESA SÍDLA ECB

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Německo

ADRESA PRO ZASÍLÁNÍ POŠTY

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Německo

ISSN 1725-3659 (internetová verze)